

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. XV. Perfectio Religiosorum in Oratione mentali, & studium
recollectionis cordis in omnibus exercitijs spiritualibus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

De Instit.
Monast. c. 4.
S. Bonau in
spec. disc. c. 5.

spirituale animarum suarum bonum conseruandum; & præcipue diebus festis: in quibus studiosus tradere se debent exercitijs deuotionis, occupationibus temporalibus omiſſis, quæ non sunt præcisè necessariz. Omnia enim tempus proprium habent. Et bonus Religiosus aliquo tempore debet se ostendere laboris amicum; alio verò studiosum recollectionis. Quod suadet Hugo de Sancto Victore, dicens: quò magis decens videtur quies in diebus festis; eò magis laudanda est occupatio in cæteris per hebdomadam dieb. Ita vt qui in diebus festis non amat quietem, indicium det suæ leuitatis; sicut quilibet alijs diebus non amplectitur occupationes, dat indicium ignauiz suæ, ac torporis. Leuitas enim in causa est, cur carnales nunquam quærant Sanctam quietem: & ignauia efficit, vt nunquam amplectantur bonam occupationem. Quamobrem studiosè distinguenda sunt tempora: vt enim opus paruum nunquam est laudabile; ita bonum opus extra tempus factum, est vituperandum. Decens itaque erit vt huiusmodi Religiosi diebus profestis maneant in suis officinis; festis verò, quando sunt ab occupationibus liberi, sint frequentes in templo, glorificantes Deum, ob accepta ab eo beneficia simul cum reliquis, qui ex officio sunt ad templum frequentandum dedicati.

CAPVT XV.

PERECTIO RELIGIOSORVM IN ORATIONE *mentali, & studio Recollectionis cordis in omnibus exercitijs spiritualibus.*

Cap. 1.
Lib. 1. de orando Deū.

VI SORTEM ET PARTEM MARIE IN RELIGIONE sequuntur: duplici via pergere solent iuxta duos modos Orationis, mentalis scilicet ac vocalis. Aliqui enim vel et Regulæ Instituto, vel ex Dei speciali uocatione aliquot horas expendunt in oratione mentali: quæ complectitur meditationem & contemplationem Diuinorum mysteriorum, rerumque omnium affectus deuotionis excitantium. Quæ oratio ad eò est propria Status Religiosi, eò quòd sit Diuino obsequio mancipatus: vt Sanctus Ioannes Climachus hunc statum definiens dixerit: Monachum esse, qui semper habet spiritum in Deum eleuatum; & orat in omni loco, tempore, & negotio. Oratio enim, teste Sancto Chrystomo, est anima & spiritus vitæ Religiosæ, ac perfectæ: quæ conseruat, auget, ac perficit Castitatem, Paupertatem & Obedientiam; & mutuam inter omnes coniunctionem, ac reliquas virtutes huius statûs proprias. Et S. Bonauentura

calem: in qua Religiosi sese exercent, dum Canonicas horas persolunt, sine priuatim sicut alij sacris ordinibus insigniti: siue eas in choro cantantes, sicut Ecclesiastici ad id constituti: a quibus laudabilem hanc consuetudinem acceperunt, tanquam medium suae perfectionis. Eritque talis oratio eis vtilissima, si conentur tali spiritu eam exercere, vt etiam ignis deuotionis eos inflammaret. Nam (vt S. Bonauentura ait) omnes externae ceremoniae chori, officij diuini, & aliorum sacrorum ministeriorum, nisi cura debita deuotione peragantur, sunt quasi murus ex lapidibus absque calce, aut bitumine illos coniungente, confectus; & tanquam lampades virginum stultarum, non habentes oleum, quo lumen foueatur. Arida est omnis Religio, quae non oleo isto saginatur, instabilis est bonorum operum structura, quae deuotae orationis frequentia non compaginatur: nam, oratione deficiente, facile ruet. Et quicumque multum intepelcit in huiusmodi exercitio, magno se periculo exponit deficiendi à sua uocatione. Nam, vt Propheta dixit, & a parietibus cretae absq; temperatura, qua lapides coniungantur, citò casurus est; & b domus fundata super arenam cum descendit pluuia, & flant venti, facile cadit.

§. 1.

SED QUONIAM de horis Canonicis proprius instituetur tractatus in quarto tomo, eò quod magis propriae sint Ecclesiasticorum: nunc eam tantum cordis recollectionem proponemus, quam adhibere debent Religiosi qui a elegerunt optimam illam partem, & VNVM illud, quod Maria elegerat: in quod omnes suas intentiones & conatus dirigere debent; renuntiantes, & strenuè mortificantes omnem solitudinem, turbationem, & effusionem cordis, quae huic VNI aduersantur. Nam (vt S. Dyopisius ait) eorum uocatio est: VNVM ipsum ambire, & ad sacram monadem cogi. renuntiantes non solum uitae diuinae coniugum, sed etiam imaginibus & phantasijs cordis, quae sunt domestici deuotionis hostes; & fures eam depradantes & è domo sua expellentes. Ipsa enim experientia nos docet, quòd etiam dum sumus in occultissimo loco recollecti, soleat cor nostrum fieri Marthae simile, sollicitum, turbatum, & in res plurimas effusum. Quemadmodum ait sanctus Iob: b cogitationes meae dissipatae sunt, torquentes cor meum excitantes me à spiritali meae recollectionis somno. Nec tamen propterea animus tibi abiiciendus est, sed magna vi & fortitudine eas omnes reducere debes ad VNVM, qui est Deus: totam tuam attentionem & intentionem collocans in eo.

EST AVTEM summi momenti, vt semel tibi persuadeas: hanc attentionem valde tibi esse necessariam. Primum propter infinitam Dei Maiestatem, in cuius conspectu versamur, & cum quo loquimur. Est enim summa incivilitas, cogitare coram Deo, quod pùderet coram hominibus loqui: aut

cum

puse de sex
in Seraph.

: 3.

Eze. 13. 1
Mat. 7. 26

Lu. 10. 39.

Eccles. Hic
arch. 6. 6.

Iob. 17. 11.

cum Deo loquentem, cum, lemi uerbo prolato, deserere: & conuertere te ad loquendum cum vili mancipio. Quid igitur dices, si aspicias extremam tuam vilitatem? Hæc enim cogit, coram immensa Dei magnitudine te ipsum contrahere & prosternere; nec e *audere*, sicut ille Publicanus, oculos ad caelum levare. Quomodo igitur audebis effundere oculos spiritus ad ea quæ geruntur in terra? Seraphin velant faciem, & oculos suos in conspectu Dei, ob summam reuerentiam, quam ei exhibent; & tu non velabis tuos, ne ad rem aliquam eos conuertas, quæ te separet à Deo? *Id Elias operuit vultum suum pallo, cum audiret Dominum venientem.* Et non operies tuum, ac te recolliges, videns ipsum Dominum esse, cum quo loqueris? Huc accedit dignitas & excellentia ipsius operis: nihil enim est in terra præstantius, quam familiariter cum Deo agere, eum diligere, laudare, & cum illo se vnire. Quare per excellentiam vocari potest opus Dei, & oratio Dei: vt propterea deceat eam fieri attentione ac reuerentia, qua par est: ne noxia tibi reddatur. siquidem *e male dicitur est, qui facit opus Domini negligenter.* Quod si operis excellentiæ adiungas necessitatem eius, qua tu laboras: hæc te multum impellet ad eam, vt oportet, faciendam. Mendicus enim, qui fame premitur, nec potest numerum labore cibum sibi acquirere, nisi mendicando: ipsa necessitate feruens efficitur in mendicando: & qui nouit suas necessitates & pericula spiritualia, exiguas etiam vires, & fortitudinem ad ea reparanda: is valde impellitur ad feruenter orandum: ne ipsa *oratio*, quæ in remedium suæ miseriæ dirigitur, ei fiat in peccatum. Si vitæ breuitatem respicias, & agoniam, qua orat qui sunt in mortis periculo constituti: hoc etiam permouebit te ad orandum cum spiritu: cum nescias, an hæc sit vltima tuæ orationis hora. Et quâuis non sit: satis est magna miseria, non te continere intra te ipsum breui illo tempore, quod accipis ad orandum. Et iure optimo reprehendet te Dominus, & obijciet: *g sic non potuisti vna hora vigilare mecum?* Attende, quàm multas horas CHRISTVS Dominus noster expendebat in oratione, nec qualicumque, sed *h in oratione Dei*: digna scilicet eo, qui orabat, & cui offerebatur.

Et semel quidem cum tanto feruore *i orauit*, vt cum summo suo gaudio fuerit *transfiguratus*; & iterum *k factus in agonia*, prolixius orans, sanguinem sudauerit. Cum igitur id totum factum fuerit in tuum exemplum: ne cum ignauia ac tepiditate facias, quod Saluator tuus cum tanto fecit feruore, non suæ, sed tuæ voluntatis causa. Attende item: quàm multas horas expenderint sancti in hoc feruenti exercitio, ob ingentem eius a stimulationem. Nec solum præcedentes respicias sanctos, sed etiam multos præsentis qui, dum tu in choro, aut in cella es totus distractus: illi sunt quidem corpore in eo loco, sed corde sunt in cælo. Excitent igitur te hæc exempla, vt tuas cogitationes recolligas, dum oras; saltem ob tuum proprium emolumentum; &

vt cœ-

2.

c Luc. 18. 13.

d 3. Re. 19. 13.

3.

e Ierem. 48. 10.

4.

f Ps. 103. 7.

5.

g Matth. 26. 40.

6.

h Luc. 6. 12.

7.

i Matt. 17. 1.

k Lu. 22. 43.

8.

vt cælestibus delictijs fruaris: quibus præcedentes Sancti, & nunc etiam fruentibus tui socij fruuntur. Posito enim tibi esse orandum, magnæ prudentiæ est conari talem orationem habere, vt obtinere possis centuplum, quod in illa communicat Deus. Laborem etiam, quem initio orationis adhibueris ad te recolligendum, obtinebis ad eius finem magnam refectionem spiritus. Propterea enim dixit Salomon: *Melior est finis orationis, quam principium.* Quod si miserum est, non euadere hominem peritum eius scientiæ; aut artem, cui dat operam: quanto erit maior miseria, quod quis à Deo ad hanc artem & scientiam scientiarum, ad orationem scilicet, & familiaritatem cum Deo vocatus: sit tamen semper quasi Tyro, ed quod non bene recolligat cor suum? Quod si initio tuæ conuersionis Deus hoc te affecit beneficio, vt esses in oratione collectus ac deuotus: maior miseria est, quod tuâ culpâ tanto bono sis priuatus: quemadmodum illi, de quibus S. Augustinus, quod primis diebus orent feruenter; deinde, tepidè; postea, frigidè: ac denique negligenter. Denique ad hoc studium & sollicitudinem impellere te debet, quod videas maximam attentionem & conatum: quo Dæmones impedire te & retrahere ab oratione contendunt. Est autem iustum, & æquum, te esse prudentem sicut serpentes: vt quemadmodum ipsi inuigilant ad te effundendum ac distrahendum: ita tu omnem adhibeas diligentiam, vt mentem tuam collectam & stabilem serues. Decem his rationibus persuadere tibi debes, quanti sit momenti hæc mentis recollectio; & omnino credere, quod te ipsum effundere, sit te odisse; recolligere autem, sit te amare. Id enim significauit Salomon, dicens: *Qui possessor est mentis, diligit animam suam:* plurima enim bona sibi comparat, qui potestatem ac dominium super suas potentias habet. Contra verò *anima dissoluta semper esuriet.* Non enim vitæ cibum. Et *in cor fatui est quasi vas confractum, & omnem sapientiam non retinebit.*

Ex quo fiet, vt si fueris prudens, ita exerceas reliqua tui status opera, vt cor tuum semper maneat integrum, non diuisum; & suatum cogitationum Dominium retineat, vt eas applicet ad familiaritatem cum Deo habendam, statim atque constituta hora imminet, dimissis alijs omnibus occupationibus: vt huic familiaritati totum tradas. Eum in modum, quo Maria, etsi occupata esset cum multis, qui venerant ad ipsam condolendum ob mortem fratris; statim tamen atque soror Martha ei dixit: *Magister adest & vocat te: illa surrexit cito & hospitibus relictis, venit ad Iesum, & cecidit ad pedes eius.* Quare etsi valde sis cum hominibus occupatus, debes eos dimittere (præcipue cum tales occupationes tantum sunt ob ciuiles mores) vt ad tuam orationem, ad chorum, & reliqua spiritualia exercitia, in eo momento te conferas, quo Deus te vocat: siue id fiat signo campanæ, siue à Religioso ad id constituto; aut interna inspiratione, quæ te ad id faciendum mouet efficaciter.

l Eccl. 7. 9.
9.

in Psal. 65.
10.

in Pro. 19. 8.
15.

in Eccl. 21. 17

o Ioa. 11. 29.

citer. Nec vacat mysterio, quod Martha sollicita & turbata erga plurima vocet Mariam, vt accedat ad pedes Christi, significat enim, quod ipsaemet occupationes nos prouocent, vt ipsi ad tempus relictis, accedamus ad agendum cum Domino nostro: nam ipsimet occupationi valde expedit auxilium, quod ab ipsa oratione ei accedit. In eo quoque aliquid latet mysterij; quod hospites, qui Mariam occupabant, videntes, eam, ipsis relictis, abire ad Christum, secuti sunt eam: quæ tamen, nulla illorum ratione habita, cum peruenit ad Christum, ad eius se pedes prostravit. Naturale est enim, vt cum deseris occupationes, orationis habendæ causa, illæ etiã te sequatur, & occupent memoriã tuã; ita vt vix euadere possis earum importunitatem. Debes igitur viriliter eas fugere, & nihili eas faciens, projicere te qua poteris quiete ad pedes Dei tui, cui tuas proponas necessitates. Quod si adhuc fuerint importunæ, vt non pergas in oratione: non debes feruorem relaxare; sed earum potiùs importunitate prouocari, ad clamandum maiori feruore ad Deum, vt tibi subueniat. Eum in modum, quo sacrum Euangelium ait de quodam cæco clamante ad Christum transeuntem: *p Filii David miserere mei. Et quãuis qui præibant increparët eum, vt taceret. Ipse verò multò magis clamabat: Filii David, miserere mei, donec ipse Iesus iussit, illum adduci ad se, fecitque eum sui voti compotem. Quemadmodum autem cæcus ille non voluit disputare cum illis, nec audire eos, qui ei dicebant, vt taceret; sed nihil eis respondens, vocem magis extollebat: ita non debes cum tuis cogitationibus & importunis imaginationibus disputare; sed, illis prætermisiss & contemptis, orationis tuæ filum continuare: ex earum importunitate occasionem accipiens ad orationis feruorem magis augendum. Nunquam enim cogitationum agmẽ tibi nocebit, etiã si tanquam *quæuisca* accedant ad perdendam suauitatem unguenti fragrantissimi, ac preciosissimi deuotionis: si eas semper abigas, nec pacem vllam ita cum eis in eas; vt aduertens eas patiaris in corde tuo hære. Quod si eis resistendo, perseveres: Deus laborem tuum remunerabit: *abscondens te in abscondito faciei suæ*. quod non peruenit *conturbatio hominum*. Et *proteget te in tabernaculo suo a contradictione linguarum*: quia earum murmur non inuenit ibi aditum. Opus enim est eius omnipotentia ac misericordia, præsentiam suam & amicam iucundamque faciem orantibus ostendere; dans eis tantam quietem, vt nihil tunc eos perturbet. Et huc fauorem exhibere solet Religiosis: qui, vt ipsi cum quiete seruirent, mundi strepitum reliquerunt: modò tamen ipsi, quantum in se est, abscondant se ad orandum eum in modum, quem Christus Dominus noster insinuauit, cum dixit: *cum oraueris, intrã in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito*. quod aiunt SS. Patres fieri posse, siue in cella, siue in choro, siue in campo: modò tu ingrediaris cor; tuorumq; sensu ostia claudas; ac solum*

p Luc. 18. 38

q Eccl. 10. 1.

r Psal. 30. 21

[Matth. 6. 6
SS. Hilar.
Cant. 5. 17
Matt. Aug.
cencio 2 in
Psal. 1. Am
brof. 6. de

respicias Deū tecū ibi præsentē. Cū eo loquere, tuasq; propone necessitates; supplex orans, vt abscondat te intra se, ne quid accedat, quod te perturbet.

S. 2. *Alia deuotionis exercitia.*

EADEM QUIES & recollectio procuranda etiam est in reliquis vite contemplatiuæ exercitijs, quæ cōmiserantur & fouent ipsam orationem, suntq; valde propria Religiosorum sequentium partem Mariæ, de qua dicitur, quod a *sedens secus pedes Domini audiebat verbum illius*. Id quod teste S. Thoma varijs perficitur exercitijs. *Primum* est audire conciones aut exhortationes spirituales, quæ fiunt de more in Religionibus, accommodatæ ipsi Religiosis. Quemadmodum enim Christus D. N. duobus concionum generibus utebatur; alijs toti plebi communibus, quibus & ipsi Apostoli fruebantur; alijs verò specialibus ad solos discipulos spectantibus, in quibus ea docebat, quæ ad ipsos spectabant: vt videre licet in prolixo illo sermone, quem habuit in cænaculo; quo eos est consolatus, animauit, ac docuit quæ pertinebant ad *mutuam inter se dilectionē*, ad custodiam mandatorum suorum, ad fiduciam, & frequentiam orationis, alijsq; valde perfectæ. Ita etiam præter publicas conciones, quæ ad populum Christianum habentur in Ecclesijs, refert plurimum, esse alias magis particulares pro solis Religiosis, siue viris siue faminis: quibus stimulentur ad proprii status perfectionem; & nominatim ad eam, quam Christus Dominus noster in prædicto post conam sermone commendauit. Et huiusmodi exhortationes ita sunt audiendæ, quasi ipsemet Christus eas haberet. Ipse enim ad cor loqui solet verba, quæ aure percipiuntur; & seminat semen suum in terra bene culta, vt fructū proferat centuplum; proficiendo quotidie in ea perfectione, quæ profiteretur.

Ad idem exercitium spectat etiam familiaris cum Prælati, aut Confessarijs, aut spiritualibus Partibus collatio & comunicatio: quæ utilior esse solet; & quasi gradus quidam ad familiaritatē cum ipso Deo. Nam (vt S. Greg. ait) generales sermones & exhortationes, quæ habentur ad multos simul, nō semper sunt ad eam accommodatæ necessitati cuiusque: sicut illa, quæ sit priuatim ab eo, cui talis necessitas est nota, suamq; exhortationem dirigit ad subueniendum ei. Quamobrem Christus Dominus noster non solum prædicabat in Synagogis, in montibus alijsq; publicis locis; sed accedebat etiam interdum ad particulares domos, vbi documenta & consilia tradebat valde proportionata eorū necessitati. Et ipse Apostolus fatetur, se *docuisse publice & per domos, nocte ac die, & monuisse unumquemq;* prout cuiq; expediebat. Huiusmodi particularis instructio est, quæ procul dubio maximè prodest ad vitia ex radice curanda, & virtutes eius statū proprias inserendas. Ex quo apparet ingens Religiosorū bonū: vt qui intra domū suā medicum habeat, qui eis medeat; Magistrum, qui doceat; Consiliarium, qui consulat, Con-

fessarium,

v. Lu. 10. 39.

I.

2. 2. 7. 180. 4

3. 114. 4.

b. Ioa. 13. 34

2.

3. par. Pass.

c. 1.

4. Ab. 20.

31.

cessarium, qui eorum peccata audiat, & ab eis absoluat; & spiritualem Patrē, à quo in ijs suis exercitijs dirigantur. Et quod sæculares ex domibus suis ad Religionē accedūt, in qua sunt viri eminentes ad hæc officia præstāda, vt cū eis de suis necessitatibus agant: id inquam Religiosi habēt intra suas portas, & ad manum. Semper enim & in singulis Conuentibus habet prouidentia Diuina aliquem, vel aliquos: qui Duces aliorum esse possint, cum illorum magno solatio. Esset autem valde dolendum: si domestici non vterentur bono. quod externi apud ipsos quærunt, & inueniunt. Quibus aptatur quod Saluator noster dixit suis ciuibus in Nazareth: *d multos leprosoz fuisse in Israël sub Eliseo Propheta & neminem eorum mundatum esse*: quia nemo ad eū accessit: nisi Naaman Syrus, qui à remotis Syriæ partibus venit, vt sanitatē peteret, quam obtinuit. Ita vos non vultis fructū ex mea doctrina capere: quem homines reliquarū ciuitatū cum magno suo cōmodo accipiunt. Agnoscat igitur Religiosus bonū, quod intra suā domum habet; audiatq; cum spiritu doctrinā Patris, & Magistri, quē Deus illi assignauit; & confidat Sapientiæ diuinæ: quod per eos docebit ipsū, quod magis ei expediet, vt perfectus euadat.

d Luc. 4-27

ALIVD spirituale exercitium, in quo etiam auditur verbum Dei, est lectio factorū ac piorum librorum: quæ etiam est valde propria Religiosorū æquumq; est, eos habere destinatum tempus ad eam, sicut ad orationē. Iuxta sententiam. n. Sanctorū: quemadmodum in oratione nos cum Deo colloquimur: ita in lectione Deus loquitur nobiscum: & quod liber omnibus dicit, sensim applicat & accommodat internè ei; qui, vt oportet, ipsū legit. Et quemadmodum valde periti & eruditi viri quotidie aliquid legunt in libris suarum facultatum; vt vel aliquid discant, vel memoriā renouēt eorū, quæ didicerunt: ita & multò ampliùs perfectionis studiosi debent quotidie in libris spiritualibus legere. Et quamuis id non faciant, vt veritates aliquas nouas addiscant: cōferet tamē lectio illa ad nouas illustrationes, noua sensa, affectus virtutum, nouam famem ac sitim rerum æternarū à Deo obtinēda. Meminerit Religiosus, quod hoc ipsum nomen monet, quantam huius exercitij curā habere debeat. Nam (vt S. Isidorus ait) illud nomen deducitur à relegēdo: quia (vt explicat S. Thomas) frequenter debet legere, & in corde suo ea euoluere, quæ ad cultum Dei & propriam statū sui perfectionē pertinent. Legat igitur primū in libris; & postea, quæ legerit, ruminet ac meditatione digerat; & ipsa imitatione in cor & viscera sua immittat.

3.
D. Aug in Psal. 69.
D. Isid. lib 3 de summo c. 1.
S. Bern ser. 40. ad sororē

Li. 10. Ethi mol. c. 17. 2. 2 q. 81. a 1

VENIAMVS ad alia exercitia circa Sanctissimum altaris Sacramentum: quod est supremus deuotionis ac perfectionis fons; quā tribus vijs cōmunicat: per ipsam sc. sacrā cōmunionem, per Sacrosanctū Missæ Sacrificium, & per visitationes, quæ fiūt in ipsa Ecclesia: cum nos in eius cōspectu colloca-mus. In omnibus autē his modis præferūtur cæteris Religiosi; etiā nō Sacer-

4.

dotes: eò quòd supremū hunc Dominū habeant hospite, & cōtinuum habitatorē intra domos suas: vt nō sit eis opus, sicut sēcularibus, ex proprijs domibus exire, vt ad templū se conferant. Ideoq; Religiosi possunt facillimē sacrū Missā quotidie audire; & sēpius in die visitare, & orationē suā coram Sanctissimo Sacramento habere, & diutius in Ecclesia hærere, ac frequentius, quā sēculares, communicare: castitas enim & eius statūs perfectio ad id inuitat; vt expressē S. Dyonisius docuit, dicens: monachis dari consueuisse sacram Communionem in ipso suo ingressu: vt intelligerent: alio, quā sanctus Populus, modo, ad Cōmunionis Diuinæ participationem se admittendos hoc est, quòd debeant frequentius communicare, quā iusti Sēculares. Si enim ad eò fuit fortunata domus Zachæi, propter vnicū Christi Domini nostri in eam ingressum: & castellum Bethaniæ, domusq; Marthæ & Mariæ, ob frequentem ad eam accessum eiusdem Domini: quantò felicior erit domus Religiosorum, ad quam idem Dominus quotidie ingreditur; & continuè in ea habitat cum eadem charitate, & omnipotentia, qua ad illa loca accedebat? O quā aptè Religioni accommodatur, quod sit domus Zachæi: quod significat iustificatum, iustum aut purum: est siquidē domus animarum iustarum, mundarum ac iustificatarum per diuinū huius Sacramenti præsentiam: cuius virtute e *salus huic domui facta est*, & habitantibus in ea, qui ipsum honorāt, & venerantur, eiusq; regia præsentia fruuntur. f. *Beatus inquit Scriptura diuina, homo qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie, & obseruat ad postes ostii mei. Qui me inuenerit, inueniet vitam, & hauriet saltem a Domino.* Quomodo igitur non erit beatus Religiosus, qui potest quotidie vigilare in ipsa domo, in qua Sapientia incarnata habitat: licet velo Sacramenti tecta? Nam verè, qui viua fide eam visitat, & inuenit, eiusq; præsentia fruitur: inuenit vitam & salutem spiritualem, fitq; omniū suorum votorum cōpos. Gaudeat igitur Religiosus, bonaq; sorte, quæ ei obrigit, fruatur tribus illis modis, quibus sanctissimū Sacramētum dona sua communicat. De hoc. n. iustitiæ Sole intelligitur, quod dixit Ecclesiasticus; *g. tripliciter Sol exurens montes, radios igneos exsufflans, & resurgens radijs suis, obruciat oculos.* Montes sunt Religiosi ob Sanctitatis celsitudinē, quā profitentur: hos exurit Sol iustitiæ radijs accensi sui amoris tripliciter: nunc per ipsam cōmunionem; cū eam suscipiunt; nunc per sacrū Missā: cū eam audiunt; nunc per orationē: cum ipsum Sacramētū visitat, & in eius præsentia se cōstituunt; quod licet tectum nube specierum Sacramentalium: tantum tamen ex se emittit splendorem cœlestibus suis illustrationibus, vt intellectus obumbret, & oculos curiosos obrucet: vt sese dedāt & subijciant, creddēdis eius diuinis mysterijs.

Superest adhuc exercitiū aliud spirituale valde vtile: *Examen* sc. conscientie quotidianum: est. n. hic modus quidā practice orationis: cuius finis est

cognitio

C. 6. de Ecc.
Hierar. p. 3.

S. Hieron. de
nomi. Hebr.
in Matth.

e Luc. 19. 9.
f. Prou. 8. 34.

g. Eccl. 42. 4.

f.

cognitio sui ipsius, suarumq; culparum & imperfectionum; vt altius in humilitate fundetur, & cordis puritate obtineat, vt se ad Confessionem præparet, & admissos defectus emendet, & in futurum abstineat, & in suo profectu spirituali ulterius progrediatur. Et sic executioni mandatur, quod faciebat Dauid: *h meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar & scopebam spiritum meum.* Hæc enim meditatio non sistit in inueniendis peccatis; sed cor ipsum exstimulat, ad sentiendum dolorem ac detestationem eorum, & ad purgandum spiritum; eijciendo ex eo huiusmodi sordes, vt ita mundus remaneat. Quod si adsit ad culpam aliquam valde addictus affectus, vt solet ærugo ferro adherere: alia lectio habet: *limabam spiritum meum*: ideoque talem affectum limare debet, & à suo spiritu euellere, adhibita lima mortificationis: ne nouas iterum culpas eructet. Hic orationis modus est accommodatus temporis vespertino, finitis scilicet totius diei actionibus. Quamuis maioris esset perfectionis, si adhiberetur ad finem actionum præcipuarum: quasi illas reuidendo, vt defectus in eis admissi facilius deprehendantur. Aut saltem bis, aut ter in die, ad maiorem puritatem consequendam. Sed quoniam pro his omnibus exercitijs alibi tradidimus documenta magis particularia: ibi licebit Religioso Lectori ea videre, si cupiat vtiliter ea peragere.

CAPVT XVI.

PERFECTIO RELIGIOSORVM IN CORRIGENDIS aliorum defectibus, & acceptanda suorum correptione.

MEDIORVM, QUÆ RELIGIO, AD SVI CONSERVATIONEM, & filiorum suorum perfectionem obtinendam, habet; illud est vltatissimum, valdeque necessarium: correctionis scilicet, ad reparandas & præueniendas culpas ac defectus contra votorum ac Regularum obseruantiam, de quibus hæctenus egimus. Quamuis autem de hoc medio fusiùs actum sit in Tomis præcedentibus, eò quòd omnibus Christianis cuiusuis status commune sit: nunc tamen id præponemus, quod est Religionum, magis proprium: in quibus ordinariè sunt constitutz Leges ac Regulæ obseruandæ in ipsa correctione, & punitione defectuum: eò quòd, attenta humana imbecillitate, illa sit valde necessaria: cum Sapiens dixerit: *a Septies in die cadis Inustus*; Et S. Iacobus Apostolus dixerit: *b in multis offendimus omnes*, Sed quoniam huiusmodi Regulæ, & consuetudines pro varietate Religionum, variæ sunt ac diuersæ: operæ pretium erit vnam quandam hic ponere ex ipso Sacro Euangelio desumptam: in qua minimum debent omnes conuenire; & ex eadem deduci poterunt particularia, quæ ad singulas Religiones pertinet. Ita igitur Christus Dominus: *c si peccauerit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te, & ipsum solum: si te audierit*

Tom. 1. tra. 3
c. 9. & To 2
tra. 3. c. 5.
ac sequ. &
Tra. 4. c. 6

a Pro. 24. 16
b Luc 3. 2.

c Mat. 18. 15